

**Προαγωγή του μητρικού θηλασμού στην Ελλάδα
και η εν δυνάμει συμβολή των φαρμακείων.**

Ελληνική Εταιρεία
Φαρμακευτικής
Πρακτικής
(Ε.Ε.Φ.Π.)

Δίκτυο Δράσης
για τη
Βρεφική Διατροφή
(IBFAN ΕΛΛΑΔΑΣ)

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Η Προστασία, Προαγωγή και Υποστήριξη του Μητρικού Θηλασμού αποτελούν προτεραιότητα της δημόσιας υγείας σε όλη την Ευρώπη. Τα χαμηλά ποσοστά και η πρόωγη διακοπή του μητρικού θηλασμού στην χώρα μας έχουν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στην υγεία των μητέρων και των παιδιών τους και αρνητικό αντίκτυπο στην κοινωνία και στο περιβάλλον. Επιπλέον, τα χαμηλά ποσοστά μητρικού θηλασμού, αναγκάζουν την πολιτεία να επενδύσει ολοένα και μεγαλύτερα ποσά στην πρόληψη επιβαρύνοντας έτσι τον δημόσιο προϋπολογισμό και δημιουργώντας τις προϋποθέσεις για την αύξηση των ανισοτήτων στην υγεία.

Η ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΛΥΣΗ

Είναι αναγκαίο ένα Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την πληροφόρηση, επιμόρφωση και επικοινωνία, καθώς και για την κατάλληλη εκπαίδευση πριν και κατά την διάρκεια της εργασίας των επαγγελματιών υγείας, που ταυτόχρονα θα δηλώνει ξεκάθαρα την εθνική πολιτική, τον τρόπο σχεδιασμού, διοίκησης – διαχείρισης και χρηματοδότησης του. Ένα Εθνικό Σχέδιο Δράσης που θα περιέχει τα μέτρα και τις δραστηριότητες εκείνες που θα είναι απαραίτητες για την προστασία, προαγωγή και υποστήριξη του μητρικού θηλασμού. Στην διαμόρφωση και υλοποίηση ενός Εθνικού Σχεδίου Δράσης, σημαντική συμβολή μπορούν και πρέπει να έχουν:

- Τα φαρμακεία ως αποκεντρωμένες δομές πρωτοβάθμιας υγείας, μέσα από τις οποίες προσφέρονται υγειονομικές υπηρεσίες και ιδιαίτερα φαρμακευτικές υπηρεσίες.
- Οι φαρμακοποιοί ως κλινικοί επιστήμονες, κάτοχοι μιας ευρύτερης υγειονομικής (κλινικής) γνώσης και μίας εξειδικευμένης φαρμακευτικής (κλινικής) γνώσης.
- Οι φαρμακοϋπάλληλοι ως τεχνικοί, κάτοχοι μιας ευρύτερης υγειονομικής (τεχνικής) γνώσης και μίας εξειδικευμένης φαρμακευτικής (τεχνικής) γνώσης.

Πιο συγκεκριμένα προτείνεται η μετατροπή των φαρμακείων σε σημεία προστασίας, προαγωγής και υποστήριξης του μητρικού θηλασμού, με τους φαρμακοποιούς να προσφέρουν την πολύτιμη κλινική τους γνώση και τους φαρμακοϋπαλλήλους την απαραίτητη τεχνική τους κατάρτιση. Για να συμβεί αυτό είναι απαραίτητες αλλαγές σε επίπεδο φιλοσοφίας, αρχών και αξιών, σε επίπεδο οργάνωσης του φαρμακείου και σε επίπεδο εκπαίδευσης φαρμακοποιών και φαρμακοϋπαλλήλων.

ΤΟ ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

Ελπίζουμε ότι η ενεργός συμμετοχή φαρμακείων, φαρμακοποιών και φαρμακοϋπαλλήλων σε μια κοινή και συντονισμένη προσπάθεια θα επιτύχει να βελτιώσει τις πρακτικές και να αυξήσει τα ποσοστά (έναρξης, αποκλειστικότητας, διάρκειας) του μητρικού θηλασμού, στην χώρα μας. Ταυτόχρονα θα βοηθήσει περισσότερους γονείς να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση, να αισθανθούν δύναμη και ικανοποίηση από την εμπειρία του μητρικού θηλασμού αλλά και τους ίδιους τους επαγγελματίες υγείας που θα συμμετάσχουν να αποκτήσουν βελτιωμένες ικανότητες και μεγαλύτερη ηθική ικανοποίηση από την εργασία τους.

ΔΡΑΣΗ

«Φιλικά προς τον μητρικό θηλασμό φαρμακεία»

«Φιλικά προς τον μητρικό θηλασμό φαρμακεία»

Προτείνεται, το Δίκτυο Δράσης για τη Βρεφική Διατροφή (IBFAN ΕΛΛΑΔΑΣ) και η Ελληνική Εταιρεία Φαρμακευτικής Πρακτικής (Ε.Ε.Φ.Π.), να σχεδιάσουν, να υλοποιήσουν και να εποπτεύσουν κοινό σχέδιο δράσης με τον τίτλο «Φιλικά προς τον μητρικό θηλασμό φαρμακεία» με στόχο την υιοθέτηση από πλευράς φαρμακείων, φαρμακοποιών και φαρμακοϋπαλλήλων όλων των αλλαγών που κρίνονται απαραίτητες για την επιτυχή προαγωγή του μητρικού θηλασμού μέσα από τα φαρμακεία.

Απαιτούμενο υλικό (εκπαιδευτικό, ενημερωτικό και προωθητικό)

Το μεν Δίκτυο Δράσης για τη Βρεφική Διατροφή (IBFAN ΕΛΛΑΔΑΣ) θα αναλάβει την διαμόρφωση του απαραίτητου υλικού, για την εκπαίδευση των φαρμακοποιών και φαρμακοϋπαλλήλων και για την ενημέρωση του κοινού μέσα από τα φαρμακεία που αφορά τα πεδία του μητρικού θηλασμού και της βρεφικής διατροφής.

Η δε Ελληνική Εταιρεία Φαρμακευτικής Πρακτικής (Ε.Ε.Φ.Π.) θα αναλάβει την διαμόρφωση του υλικού για την εκπαίδευση των φαρμακοποιών και φαρμακοϋπαλλήλων σε ζητήματα φαρμακοποιίας, διάθεσης φαρμάκων και επίλυσης φαρμακοθεραπευτικών προβλημάτων που σχετίζονται με την περίοδο του θηλασμού καθώς επίσης και την διαμόρφωση του απαραίτητου υλικού για την προώθηση της δράσης τόσο εντός του φαρμακευτικού χώρου όσο και στο κοινό που απευθύνεται στα φαρμακεία.

Εκπαίδευση (φαρμακοποιών και φαρμακοϋπαλλήλων)

Η εκπαίδευση των φαρμακοποιών και των φαρμακοϋπαλλήλων θα γίνει με κοινή προσπάθεια του Δικτύου Δράσης για τη Βρεφική Διατροφή (IBFAN ΕΛΛΑΔΑΣ) και της Ελληνικής Εταιρείας Φαρμακευτικής Πρακτικής (Ε.Ε.Φ.Π.), με την μεν πρώτη συλλογικότητα να αναλαμβάνει την εκπαίδευση που αφορά τον μητρικό θηλασμό και την βρεφική διατροφή και την δε δεύτερη να αναλαμβάνει την εκπαίδευση που αφορά το φάρμακο και την χρήση του.

Πιστοποίηση

Η πιστοποίηση των φαρμακείων ως φιλικά προς τον μητρικό θηλασμό θα γίνεται από εξωτερικούς αξιολογητές οριζόμενους με κοινή απόφαση του Δικτύου Δράσης για τη Βρεφική Διατροφή (IBFAN ΕΛΛΑΔΑΣ) και της Ελληνικής Εταιρείας Φαρμακευτικής Πρακτικής (Ε.Ε.Φ.Π.). Η πιστοποίηση θα γίνεται τόσο σε ένα πρώτο αρχικό στάδιο όσο και στην συνέχεια ανά τακτά χρονικά διαστήματα.

Πιλοτική Εφαρμογή

Προτείνεται, προ της μαζικής εφαρμογής του σχεδίου δράσης, η τοπική εφαρμογή του σε τοπικό επίπεδο και δη στην πόλη του Βόλου όπου και εδρεύει η Ελληνική Εταιρεία Φαρμακευτικής Πρακτικής (Ε.Ε.Φ.Π.).

Προηγούμενη εμπειρία

Η προτεινόμενη δράση βασίζεται στην εμπειρία που αντλήθηκε από αντίστοιχες δράσεις σε επίπεδο νοσοκομείων (Νοσοκομεία φιλικά προς τον μητρικό θηλασμό) αλλά κυρίως από την εμπειρία του Ιταλικού μη κερδοσκοπικού οργανισμού, «Il Melograno», ο οποίος το 2007 ξεκίνησε την καμπάνια «Πρωτοβουλία για Φιλικά προς τον μητρικό θηλασμό φαρμακεία». Η πρωτοβουλία αυτή παρουσιάστηκε έναν χρόνο αργότερα σε συνέδριο του Ιταλικού Φαρμακευτικού Συλλόγου στην Βερόνα σε συνεργασία με τις τοπικές υπηρεσίες υγείας. Αργότερα τον ίδιο χρόνο, η Πρωτοβουλία συζητήθηκε σε ένα συνέδριο σχετικά με Πρωτοβουλίες για Φιλικές προς τα Βρέφη Κοινότητες, οργανωμένο από την UNICEF στο Μιλάνο. Η πρώτη επίσημη πιστοποίηση Φιλικού προς τα Βρέφη Φαρμακείου έγινε στην Βερόνα το 2007.

Υποστήριξη

Για την υλοποίηση και την διάδοση του προγράμματος για Φιλικά προς τα Βρέφη Φαρμακεία προβλέπουμε στην υποστήριξη από την UNICEF Ελλάδα, την Εθνική Επιτροπή Μητρικού Θηλασμού του Υπουργείου Υγείας, από το Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού και από τον Πανελλήνιο Φαρμακευτικό Σύλλογο.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Το φιλικό προς τον μητρικό θηλασμό φαρμακείο...

▪ **Υιοθετεί πολιτική υπέρ του μητρικού θηλασμού.**

Οργανωτικό προαπαιτούμενο:

- ✓ Διαθέτει γραπτό πρωτόκολλο της συγκεκριμένης πολιτικής υπέρ του μητρικού θηλασμού (σύμφωνο με τις διεθνείς πολιτικές και πρακτικές).

Εκπαιδευτικό προαπαιτούμενο:

- ✓ Οι εργαζόμενοι (φαρμακοποιοί, φαρμακοϋπάλληλοι, κ.α.) είναι εκπαιδευμένοι στην εφαρμογή του σχετικού πρωτοκόλλου.

▪ **Υιοθετεί τον Διεθνή Κώδικα Εμπορίας Υποκατάστατων Μητρικού γάλακτος**

Οργανωτικό προαπαιτούμενο:

- ✓ Διαθέτει γραπτό αντίγραφο του Διεθνούς Κώδικα για την Εμπορία Υποκατάστατων Μητρικού Γάλακτος.
- ✓ Φυλάσσει όλα τα προϊόντα που βρίσκονται υπό τον έλεγχο του Διεθνούς Κώδικα σε μη εμφανές σημείο.
- ✓ Αγοράζει και διαθέτει τα υποκατάστατα μητρικού γάλακτος στην κανονική τιμή της αγοράς.
- ✓ Διαθέτει υποκατάστατα μητρικού γάλακτος μόνο κατόπιν ειδικής ένδειξης.

Εκπαιδευτικό προαπαιτούμενο:

- ✓ Οι εργαζόμενοι του φαρμακείου (φαρμακοποιοί, φαρμακοϋπάλληλοι, κ.α.) είναι εκπαιδευμένοι στις δεξιότητες που είναι απαραίτητες για την εφαρμογή του Διεθνούς Κώδικα για την Εμπορία Υποκατάστατων Μητρικού Γάλακτος.

▪ **Επικοινωνεί την εικόνα του μητρικού θηλασμού**

Οργανωτικό προαπαιτούμενο:

- ✓ Κάνει χρήση εικόνων μητέρων που θηλάζουν.
- ✓ Συμμετέχει σε προωθητικές εκστρατείες υπέρ του μητρικού θηλασμού.
- ✓ Δεν κάνει χρήση εικόνων με μητέρες που θρέφουν τα βρέφη τους με υποκατάστατα μητρικού γάλακτος.
- ✓ Δεν συμμετέχει σε προωθητικές εκστρατείες προς όφελος των υποκατάστατων μητρικού γάλακτος (είτε με την μορφή εκπνώσεων είτε με την μορφή δωρεάν αντικειμένων που συνοδεύουν τα εν λόγω προϊόντα).

- **Πληροφορεί και ενημερώνει για τα οφέλη του μητρικού θηλασμού**

Οργανωτικό προαπαιτούμενο:

- ✓ Διαθέτει γραπτό οδηγό για την πρακτική της ενημέρωσης του κοινού.
- ✓ Διαθέτει έντυπο και άλλο υλικό για το κοινό, πληροφοριακό και ενημερωτικό για τα πλεονεκτήματα του μητρικού θηλασμού και τα μειονεκτήματα της χρήσης των υποκατάστατων μητρικού γάλακτος.

Εκπαιδευτικό προαπαιτούμενο:

- ✓ Οι εργαζόμενοι του φαρμακείου (φαρμακοποιοί, φαρμακοϋπάλληλοι, κ.α.) είναι εκπαιδευμένοι στην εφαρμογή του σχετικού οδηγού.

- **Στηρίζει τις μητέρες που αποφασίζουν να θηλάσουν**

Οργανωτικό προαπαιτούμενο:

- ✓ Διαθέτει γραπτό οδηγό σχετικά με την διατροφή βρεφών και μικρών παιδιών, με μητρικό γάλα, την πρακτική του θηλασμού και την επίλυση των πλέον συχνών και απλών προβλημάτων του θηλασμού (σύμφωνο με τις διεθνείς πολιτικές και πρακτικές).
- ✓ Διαθέτει κατάλληλο, διακριτικό χώρο στο φαρμακείο στον οποίο οι μητέρες θα έχουν την δυνατότητα να θηλάσουν το βρέφος τους εφόσον απαιτηθεί.

Εκπαιδευτικό προαπαιτούμενο:

- ✓ Οι εργαζόμενοι του φαρμακείου (φαρμακοποιοί, φαρμακοϋπάλληλοι, κ.α.) είναι εκπαιδευμένοι στις δεξιότητες που είναι απαραίτητες για την εφαρμογή του σχετικού οδηγού.

- **Κάνει απολύτως σεβαστή τυχόν απόφαση της μητέρας να μη θηλάσει και της δίνει όλη την απαιτούμενη υποστήριξη.**

Οργανωτικό προαπαιτούμενο:

- ✓ Διαθέτει γραπτό οδηγό σχετικά με την διατροφή βρεφών και μικρών παιδιών, με υποκατάστατα μητρικού γάλακτος (σύμφωνο με τις διεθνείς πολιτικές και πρακτικές).

Εκπαιδευτικό προαπαιτούμενο:

- ✓ Οι εργαζόμενοι του φαρμακείου (φαρμακοποιοί, φαρμακοϋπάλληλοι, κ.α.) είναι εκπαιδευμένοι στις δεξιότητες που είναι απαραίτητες για την εφαρμογή του σχετικού οδηγού.

- **Στηρίζει, προβάλλει και συμμετέχει στις τοπικές πρωτοβουλίες για την προαγωγή του μητρικού θηλασμού.**

Οργανωτικό προαπαιτούμενο:

- ✓ Διαθέτει γραπτό μητρώο στο οποίο βρίσκονται καταχωρημένοι οι ειδικοί σύμβουλοι θηλασμού και οι ομάδες υποστήριξης θηλασμού που εργάζονται τοπικά καθώς και τα στοιχεία επικοινωνία τους.
- ✓ Συμμετέχει στις τοπικές και εθνικές δράσεις για την προώθηση του μητρικού θηλασμού.
- ✓ Προβάλλει μέσω ειδικών προθηκών τις τοπικές και εθνικές δράσεις υπέρ του μητρικού θηλασμού.

- **Επικαιροποιεί την γνώση που σχετίζεται με το φάρμακο και την χρήση του κατά την διάρκεια του θηλασμού.**

Οργανωτικό προαπαιτούμενο:

- ✓ Διαθέτει γραπτό οδηγό: για την αναζήτηση επικαιροποιημένων πληροφοριών σχετικά με τα φάρμακα και την φαρμακοθεραπεία στην διάρκεια του θηλασμού, την παρασκευή φαρμακοτεχνικών προϊόντων βοηθητικών για τον μητρικό θηλασμό, την διάθεση φαρμάκων και την επίλυση φαρμακοθεραπευτικών προβλημάτων σε θηλάζουσα μητέρα.

Εκπαιδευτικό προαπαιτούμενο:

- ✓ Οι φαρμακοποιοί του φαρμακείου είναι εκπαιδευμένοι στις απαιτούμενες δεξιότητες για την εφαρμογή του σχετικού οδηγού.

